

ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA I

NOZ - pokračování

PdF, podzim 2013, Mgr. Anna Zemandlová, Ph.D.

VĚCI

VĚC

- **Věc v právním smyslu** = vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí (tj. objekty pro člověka užitečné, mající hodnotu)
- Věc určená k obecnému užívání je **veřejný statek**
- **Lidské tělo ani jeho části**, třebaže byly od těla odděleny, nejsou věcí (*res extra commercium*)
- **Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor.** Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze
- **Majetek** = souhrn všeho, co osobě patří
- **Jmění** = souhrn majetku osoby a jejích dluhů

ROZDĚLENÍ VĚCÍ

- **Věci hmotné a nehmotné:**
 - **Hmotná věc** je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu
 - **Nehmotné věci** jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty
- **Nemovité a movité věci**
 - **Nemovité věci** jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon.
 - **Movité věci** jsou veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná

NEMOVITÉ VĚCI

Ust. 498 NOZ

- **Nemovité věci** = pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon

- **Je byt nemovitá věc?**

BYTOVÉ SPOLUVLASTNICTVÍ

Ust. 1158 a násl. NOZ

= spoluvlastnictví nemovité věci založené vlastnictvím jednotek (dům alespoň s dvěma byty)

- **Jednotka zahrnuje byt jako prostorově oddělenou část domu a podíl na společných částech nemovité věci vzájemně spojené a neoddělitelné (jednotka \neq byt)**
- **Jednotka = věc nemovitá**

SOUČÁST A PŘÍSLUŠENSTVÍ VĚCI

- **Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (dále jen „stavba“)** s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech
Inženýrské sítě, zejména vodovody, kanalizace nebo energetické či jiné vedení, nejsou součástí pozemku. Má se za to, že součástí inženýrských sítí jsou i stavby a technická zařízení, která s nimi provozně souvisí
- **Příslušenství věci** = vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení

PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

OBEČNĚ

- Právně lze jednat:
 - **konáním nebo opomenutím**
 - **výslovně nebo jiným způsobem** nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit
- Právní jednání musí obsahem a účelem **odpovídat dobrým mravům i zákonu**
- Právní jednání mohou být:
 - **Zdánlivá** (nevzbuzují vůbec právní účinky)
 - **Neplatná** (vzbuzují určité právní účinky) – absolutně/relativně
- **Relativní neúčinnost** (dříve tzv. odporovatelnost) - 589 a násl. NOZ

VÝKLAD PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

555 a násl. NOZ

- Právní jednání se posuzuje **podle svého obsahu**
- Co je vyjádřeno **slovy nebo jinak**, vyloží se **podle úmyslu jednajícího**, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. **Nelze-li zjistit úmysl jednajícího**, přisuzuje se projevu vůle **význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen**
- Přihlédne se k **praxi zavedené mezi stranami v právním styku**

FORMA PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

- **Písemnou formu vyžaduje právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší**
- **K platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího**
- **Jedná-li více osob, vyžadují se jejich projevy na téže listině při právním jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, anebo kterým se takové právo mění nebo ruší**
- **Speciální pravidla pro jednání osob, které nemohou číst a psát**

PRÁVNÍ UDÁLOSTI

OBECNĚ

- **Právní událost** = právní skutečnost nezávislá na vůli osoby (stanoví zákon)
- **Nabývá-li se právo** nebo vzniká-li povinnost v určitý den, nabude se nebo vznikne **počátkem toho dne**; **zaniká-li právo** nebo povinnost v určitý den, **zanikne koncem toho dne**
- **Doba** = časový úsek, jehož uplynutím zaniká právo nebo povinnost bez dalšího, aniž je potřeba pro vyvolání tohoto právního následku zvláště projevit vůli
- **Lhůta** = časový úsek stanovený k uplatnění práva u druhé strany, popř. u jiné osoby, anebo u soudu nebo jiného příslušného orgánu

POČÍTÁNÍ ČASU

- Lhůta nebo doba určená podle dnů počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek
- Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá
- Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pracovní den nejbližší následující

PROMLČENÍ

- **Promlčení** = významní oslabení práva v důsledku běhu času (nárok se stává podmíněným) – **jen k námitce dlužníka!!**
- Promlčují se **všechna majetková práva**
- V případě práva na život a důstojnost, jméno, zdraví, vážnost, čest, soukromí nebo obdobného osobního práva se promlčují jen práva na odčinění újmy způsobené na těchto právech.
- Právo na **výživné** se nepromlčuje, **práva na jednotlivá opětuující se plnění však promlčení podléhají**
- **Nepromlčuje se vlastnické právo**

DÉLKA A BĚH

- **Obecná – 3 roky** (plus speciální úprava)
- **Počátek běhu** - ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé (splatnost...)
- **Kratší nebo delší promlčecí lhůta dle ujednání stran** (nejméně však v trvání jednoho roku a nejdéle v trvání patnácti let)
- Je-li kratší nebo delší lhůta ujednána **v neprospěch slabší strany, nepřihlíží se k ujednání** (nepřihlíží se ani k ujednání kratší promlčecí lhůty, jde-li o právo na plnění vyplývající z újmy na svobodě, životě nebo zdraví nebo o právo vzniklé z úmyslného porušení povinnosti)
- **Uplatní-li věřitel v promlčecí lhůtě právo u orgánu veřejné moci** a pokračuje-li řádně v zahájeném řízení, **promlčecí lhůta neběží**

The background features a repeating pattern of colorful, circular, wheel-like motifs. Each motif consists of a central white circle with radiating lines, surrounded by concentric rings of color in shades of red, orange, yellow, green, and blue. The motifs are scattered across the page, with some larger and more prominent than others.

ABSOLUTNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

ABSOLUTNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

■ Věcná práva

- Držba
- Vlastnictví
- Spoluvlastnictví
- Věcná práva k cizím věcem
- Správa cizího majetku

■ Dědické právo

OBECNĚ

- Absolutní majetková práva **působí vůči každému** (tj. nikoliv jen mezi určitými jednotlivci)
- **Evidence ve veřejných seznamech** – zásada formální publicity
- **Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu s faktickým stavem** – nesmí to jít k tíži **osoby, která jednala v dobré víře**

VLASTNICTVÍ

- Vše, co někomu patří, všechny jeho **věci hmotné i nehmotné**, je jeho vlastnictvím
- Právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu **libovolně nakládat** a jiné osoby z toho vyloučit
- Vlastníku se zakazuje **nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit**

OMEZENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

1013 a násl. NOZ

- Vlastník se zdrží **vnikání imisí** na pozemek jiného vlastníka (souseda) **v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku**; to platí i o vnikání zvířat (přímé imise jsou zakázány v jakékoliv míře – např. svádění vody trativodem)
- **Ocitne-li se na pozemku cizí movitá věc, vydá ji vlastník pozemku bez zbytečného odkladu jejímu vlastníku, popřípadě tomu, kdo ji měl u sebe**; jinak mu umožní vstoupit na svůj pozemek a věc si vyhledat a odnést (také chované zvíře nebo roj včel)

OMEZENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

- Plody spadlé ze stromů a keřů na sousední pozemek **náleží vlastníkovi sousedního pozemku**
- Neučiní-li to vlastník v přiměřené době poté, co ho o to soused požádal, **smí soused šetrným způsobem a ve vhodné roční době odstranit kořeny nebo větve stromu přesahující na jeho pozemek, působí-li mu to škodu nebo jiné obtíže převyšující zájem na nedotčeném zachování stromu. Jemu také náleží, co z odstraněných kořenů a větví získá.**
- **Části jiných rostlin přesahující na sousední pozemek může soused odstranit šetrným způsobem bez dalších omezení**

OMEZENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

- **Právo vlastníka žádat zdržení se sázení stromů při hranici pozemku** (pro stromy dorůstající obvykle výšky přesahující 3 m platí jako přípustná vzdálenost od společné hranice pozemků 3 m a pro ostatní stromy 1,5 m)
- **Právo vlastníka požadovat, aby soused upravil stavbu na sousedním pozemku tak, aby ze stavby nestékala voda nebo nepadal sníh nebo led na jeho pozemek**
- **Má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel zřizování stavby na sousedním pozemku v těsné blízkosti společné hranice pozemků**

OMEZENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

- **Umožnění vstupu na pozemek** sousedovi v době, rozsahu a způsobem, které jsou **nezbytné k údržbě sousedního pozemku nebo k hospodaření na něm**, nelze-li tohoto účelu dosáhnout jinak
- Nemůže-li se stavba stavět nebo bourat, nebo nemůže-li se opravit nebo obnovit jinak než užitím sousedního pozemku, **má vlastník právo po sousedovi požadovat, aby za přiměřenou náhradu snášel, co je pro tyto práce potřebné**

PRÁVO NEZBYTNÉ CESTY

- Vlastník nemovité věci, na níž nelze řádně hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že **není dostatečně spojena s veřejnou cestou, může žádat, aby mu soused za náhradu povolil nezbytnou cestu přes svůj pozemek**
- **Povoluje soud** - v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovité věci řádně ji užívat s náklady co nejmenšími
- Za nezbytnou cestu náleží **úplata a odčinění újmy**, není-li již kryto úplatou
- **Soud ve vymezených případech nezbytnou cestu nepovolí** (převýší-li škoda na nemovité věci suseda zřejmě výhodu nezbytné cesty, způsobil-li si nedostatek přístupu z hrubé nedbalosti či úmyslně ten, kdo o nezbytnou cestu žádá, nebo žádá-li se nezbytná cesta jen za účelem pohodlnějšího spojení)

VYVLASTNĚNÍ A OMEZENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

- **Podmínky vyvlastnění:**
 - **Veřejný zájem**, který nelze uspokojit jinak
 - **Na základě zákona** lze vlastnické právo omezit nebo věc vyvlastnit
 - **Za náhradu** odpovídající míře, v jaké byl majetek těmito opatřeními dotčen
- **Náhrada se poskytuje v penězích. Lze ji však poskytnout i jiným způsobem, pokud si to strany ujednají.**

NABYTÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA

- **Přivlastněním** (věc, která nikomu nepatří – opuštěná věc – nemovitosti však připadají státu)
- **Nálezem** (jen za podmínky předchozího oznámení nálezů, nepřihlášení vlastníka...)
- **Přírůstkem** movité a nemovité věci
- **Vydržením**
- **Převodem vlastnického práva** (odlišné podmínky pro movitou a nemovitou věc)
- **Rozhodnutím orgánu veřejné moci** (soud)

PŘEVOD VLASTNICKÉHO PRÁVA

- Převeďte-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do **vlastnictví zápisem do takového seznamu**
- Kdo nabude vlastnické právo, nabude **také práva a povinnosti s věcí spojená**
- Kdo nabude vlastnické právo, **přejímá také závady váznoucí na věci, které jsou zapsány ve veřejném seznamu**; jiné závady přejímá, **měl-li a mohl-li je z okolností zjistit nebo bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon**

SPOLUVLASTNICTVÍ

- Osoby, jimž náleží **vlastnické právo k věci společně**, jsou spoluvlastníky
- Každý spoluvlastník **má právo k celé věci**. Toto právo je omezeno stejným právem každého dalšího spoluvlastníka
- Spoluvlastníku náleží **podíl z plodů a užitků** ze společné věci
- Plody a užitky ze společné věci se **dělí podle poměru podílů**

SPOLUVLASTNICTVÍ

- **Podíl** = míra účasti každého spoluvlastníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví věci
- **Velikost podílu** vyplývá z právní skutečnosti, na níž se zakládá spoluvlastnictví nebo účast spoluvlastníka ve spoluvlastnictví
- **Není-li ujednána velikost podílů/v případě pochybností** - má se za to, že podíly jsou stejné.
- **Spoluvlastník může se svým podílem nakládat podle své vůle** - takové nakládání však nesmí být na újmu právům ostatních spoluvlastníků

SPOLUVLASTNICTVÍ

■ Předkupní právo:

- Bylo-li spoluvlastnictví založeno pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že **spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit**, a převádí-li některý ze spoluvlastníků svůj podíl - **po dobu šesti měsíců** ode dne vzniku spoluvlastnictví, **ledaže** spoluvlastník podíl převádí **jinému spoluvlastníku nebo svému manželu, sourozenci nebo příbuznému v řadě přímé**
- **Pokud některý ze spoluvlastníků převádí podíl bezúplatně**; tehdy mají spoluvlastníci právo podíl vykoupit **za obvyklou cenu**
- **Spoluvlastnictví k zemědělskému závodu** pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit, a převádí-li některý ze spoluvlastníků svůj podíl, mají ostatní spoluvlastníci k podílu **předkupní právo**

SPRÁVA SPOLEČNÉ VĚCI

- **Rozhodování o společné věci** - hlasy spoluvlastníků podle velikosti jejich podílů
- Z právního jednání týkajícího se společné věci jsou **všichni spoluvlastníci oprávněni a povinni společně a nerozdílně**
- **O běžné správě** společné věci rozhodují spoluvlastníci **většinou hlasů**
- Rozhodnutí má právní účinky pro všechny spoluvlastníky pouze v případě, že všichni byli vyrozuměni o potřebě rozhodnout, ledaže se jednalo o záležitost, která vyžadovala jednat okamžitě. **Spoluvlastník opominutý při rozhodování o neodkladné záležitosti může navrhnout soudu, aby určil, že rozhodnutí o neodkladné záležitosti nemá vůči němu právní účinky – do 30 dnů!!!**

SPRÁVA SPOLEČNÉ VĚCI

- **K rozhodnutí o významné záležitosti** týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, je třeba **alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka sou**
- **Přehlasovaný spoluvlastník se může obrátit na soud – opět 30 denní lhůta!!**
- **K rozhodnutí, na jehož základě má být společná věc zatížena nebo její zatížení zrušeno, a k rozhodnutí, na jehož základě mají být práva spoluvlastníků omezena na dobu delší než deset let, je třeba souhlasu všech spoluvlastníků.**

ODDĚLENÍ A ZRUŠENÍ SPOLUVLASTNICTVÍ

- Každý ze spoluvlastníků může kdykoli žádat o své **oddělení ze spoluvlastnictví**, lze-li předmět spoluvlastnictví rozdělit, nebo o **zrušení spoluvlastnictví**
- Zrušení :
 - **Dohodou všech spoluvlastníků** (dohoda musí obsahovat ujednání o způsobu vypořádání. Jedná-li se o spoluvlastnictví nemovité věci nebo závodu, vyžaduje dohoda písemnou formu)
 - **Soudem na návrh některého ze spoluvlastníků**; rozhodne-li soud o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne zároveň o způsobu vypořádání spoluvlastníků
- Je-li to možné, rozhodne soud o rozdělení společné věci; věc ale nemůže rozdělit, snížila-li by se tím podstatně její hodnota.

ODDĚLENÍ A ZRUŠENÍ SPOLUVLASTNICTVÍ

- **Není-li rozdělení společné věci dobře možné, přikáže ji soud za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Nechce-li věc žádný ze spoluvlastníků, nařídí soud prodej věci ve veřejné dražbě**
- **Při zrušení spoluvlastnictví si spoluvlastníci vzájemně vypořádají pohledávky a dluhy, které souvisejí se spoluvlastnictvím nebo se společnou věcí**

VĚCNÁ PRÁVA K CIZÍM VĚCEM

- **Právo stavby** (právo stavebníka mít stavbu na cizím pozemku – stavebník a vlastník mají vzájemné předkupní právo)
- **Věcná břemena** (služebnost – pasivní jednání, reálná břemena – aktivní jednání)
- **Zástavní právo** (zajišťovací nástroj *pro futuro*)
- **Zadržovací právo** (zajištění splatného dluhu)

DĚDICKÉ PRÁVO

PRÁVO NA POZŮSTALOST

- **Dědické právo** = právo na pozůstalost nebo na poměrný podíl z ní
- **Pozůstalost** = veškeré jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu
- **Dědictví** = pozůstalost ve vztahu k dědici
- Dědí se na základě:
 - **Dědické smlouvy**
 - **Závěti**
 - **Zákona**

DĚDICKÁ NEZPŮSOBILOST

= Nezpůsobilost být dědicem

- Kdo se dopustil činu povahy **úmyslného trestného činu** proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu nebo zavrženíhodného činu proti zůstavitelově poslední vůli, zejména tím, že zůstavitele k projevu poslední vůle donutil nebo lstivě svedl, projev poslední vůle zůstaviteli překazil nebo jeho poslední pořízení zatajil, zfalšoval, podvrhl nebo úmyslně zničil, *ledaže mu zůstavitel tento čin výslovně prominul*
- Manžel, který se vůči zůstaviteli dopustil **činu naplňujícího znaky domácího násilí** (vyloučen jako zákonný dědic)

ZŘEKnutí SE, ODMítNUTí, VZDÁNí SE DĚDICTVÍ

- **Zřeknutí se** – za života zůstavitele smlouvou se zůstavitelem
- **Odmítnutí** – po smrti zůstavitele výslovným prohlášením vůči soudu
- **Vzdání se** – ve prospěch jiného dědice před soudem

POŘÍZENÍ PRO PŘÍPAD SMRTI

- **Závěť**
- **Dědická smlouva**
- **Dovětek**

- **Nelze krátit povinný díl nepominutelného dědice**

- **Speciální úprava pro pořízení v zařízení zdravotních nebo sociálních služeb**

ZÁVĚŤ

- **Závěť je odvolatelný projev vůle, kterým zůstavitel pro případ své smrti osobně zůstavuje jedné či více osobám alespoň podíl na pozůstalosti, případně i odkaz**
- **Závěť je třeba vyložit tak, aby bylo co nejvíce vyhověno vůli zůstavitele. Slova použitá v závěti se vykládají podle jejich obvyklého významu, ledaže se prokáže, že si zůstavitel navykl spojovat s určitými výrazy zvláštní, sobě vlastní smysl**
- **Právo povolat dědice je osobním právem zůstavitele, zůstavitel nemůže povolání dědice svěřit jinému, ani porýdit společně s jinou osobou**

ZÁVĚŤ

- Nesvéprávný není způsobilý pořizovat s výjimkami:
 - Kdo dovršil **patnácti let věku** a dosud nenabyl plné svéprávnosti, **může pořizovat bez souhlasu zákonného zástupce formou veřejné listiny**
 - Kdo byl ve svéprávnosti omezen tak, že není způsobilý pořizovat, může přesto platně pořádit v jakékoli formě, **pokud se uzdravil do té míry, že je schopen projevit vlastní vůli**
- Kdo byl ve svéprávnosti omezen, může v rámci omezení pořizovat **jen formou veřejné listiny**
- Speciální pravidla pro **osoby omezené ve svéprávnosti z důvodu závislostí** (drogy, alkohol, gambling)

FORMA ZÁVĚTI

- Zásadně nutná **písemná forma závěti** (výjimka – ust. 1542 a násl. NOZ)
- **Soukromou listinou** – vlastní rukou napsaná a podepsaná, jinak nutnost přítomnosti svědků (smyslová postižení)
- **Veřejnou listinou** - kdo sepisuje veřejnou listinu o závěti, přesvědčí se, zda se projev poslední vůle děje s rozvahou, vážně a bez donucení

DĚDICKÁ SMLOUVA

- Dědickou smlouvou **povolává zůstavitel druhou smluvní stranu nebo třetí osobu za dědice nebo odkazovníka a druhá strana to přijímá**
- Dědická smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.
- Dědickou smlouvu může uzavřít **zletilý zůstavitel, který je plně svéprávný**; je-li zůstavitel ve svéprávnosti omezen, může dědickou smlouvu uzavřít a závazek z ní změnit se souhlasem opatrovníka
- Dědickou smlouvou **nelze pořídit o celé pozůstalosti**. Čtvrtina pozůstalosti musí zůstat volná, aby o ní zůstavitel mohl pořídit podle své zvlášť projevené vůle. Chce-li zůstavitel zanechat smluvnímu dědici i tuto čtvrtinu, může tak učinit závětí.

DĚDICKÁ SMLOUVA

- Dědická smlouva zůstaviteli nebrání, aby se svým majetkem nakládal za svého života podle libosti. Není-li ujednáno něco jiného, **nemůže strana povoláná za dědice převést své právo na jinou osobu**
- Lze učinit dohodu, že zůstavitel převede na smluvního dědice majetek již za svého života, ve formě veřejné listiny.

ODKAZ

- Odkaz zůstavitel zřídí tak, že v **pořízení pro případ smrti nařídí určité osobě, aby odkazovníku vydala předmět odkazu**
- Odkazovníkem může být **jen osoba způsobilá dědit**
- Odkaz může zřídít **osoba způsobilá pořizovat závěti**. Zůstavitel nezpůsobilý pořizovat může ze svého majetku odkázat jinému jen předměty malé hodnoty.
- Zůstavitel může také dědici nebo spoludědicům zanechat **přednostní odkaz**; vzhledem k tomuto odkazu se budou posuzovat jako odkazovníci.

ZÁKONNÁ POSLOUPNOST

- Kde nedojde k posloupnosti podle dědické smlouvy nebo podle závěti, **nastane zákonná dědická posloupnost** k pozůstalosti nebo k její části
- Nedědí-li žádný dědic ani podle zákonné dědické posloupnosti, **připadá dědictví státu** a na stát se hledí, jako by byl zákonný dědic; stát však nemá právo odmítnout dědictví, ani právo na odkaz
- **Šest zákonných dědických tříd**

ZÁKONNÁ POSLOUPNOST

- **I. třída** - zůstavitelovy **děti a jeho manžel**, každý z nich stejným dílem (nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti; totéž platí o vzdálenějších potomcích téhož předka)
- **II. třída** - **manžel, zůstavitelovi rodiče** a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně **po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti** a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele (dědici druhé třídy dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu pozůstalosti)
- **III. třída** - stejným dílem zůstavitelovi **sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti** a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele (nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti)

ZÁKONNÁ POSLOUPNOST

- **IV. třída** - stejným dílem **prarodiče zůstavitele**
- **V. třída** - jen **prarodiče rodičů zůstavitele** – prarodičům zůstavitelova otce připadá polovina dědictví, prarodičům zůstavitelovy matky druhá polovina
- **V. třída** - děti dětí sourozenců zůstavitele a děti prarodičů zůstavitele, každý stejným dílem

NEPOMINUTELNÝ DĚDIC

- Nepominutelnému dědici náleží z pozůstalosti **povinný díl**
- Nepominutelnými dědici jsou **děti zůstavitele** a nedědí-li, pak jsou jimi jejich **potomci**
- **Nezletilý nepominutelný dědic** – dědí alespoň tolik, kolik činí tři čtvrtiny jeho zákonného dědického podílu
- **Zletilý nepominutelný dědic** - dědí alespoň tolik, kolik činí čtvrtina jeho zákonného dědického podílu
- K nařízení zůstavitele, která omezují povinný díl, se nepřihlíží
- Kdo se **zřekl dědictví nebo povinného dílu**, kdo je nezpůsobilý dědit nebo kdo byl zůstavitelem vyděděn, **právo na povinný díl nemá**, ale při výpočtu povinných dílů ostatních dědiců se k němu hledí právě tak, jako by z dědického práva nebyl vyloučen.

VYDĚDĚNÍ

- Zůstavitel může vydědit nepominutelného dědice, který
 - mu neposkytl potřebnou pomoc v nouzi,
 - o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by projevovat měl,
 - byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze nebo
 - vede trvale nezřízený život
- Zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice, **který je tak zadlužen nebo si počíná tak marnotratně, že tu je obava, že se pro jeho potomky nezachová povinný díl.** Učinit to však může jen tak, že tento jeho povinný díl zůstaví dětem tohoto nepominutelného dědice, popřípadě, není-li jich, jejich potomkům

ODPOVĚDNOST ZA DLUHY

- Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice v plném rozsahu
- Obranou je tzv. **výhrada soupisu** – nutno uplatnit do 1 měsíce od poučení soudem
- Jestliže si dědic vyhradil soupis pozůstalosti, **bude povinen k úhradě zůstavitelových dluhů jen do nabytého dědictví**, nikoliv v plné výši (nesmí však zamlčet majetek)

ODPOVĚDNOST ZA DLUHY

- Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice v plném rozsahu
- Obranou je tzv. **výhrada soupisu** – nutno uplatnit do 1 měsíce od poučení soudem
- Jestliže si dědic vyhradil soupis pozůstalosti, **bude povinen k úhradě zůstavitelových dluhů jen do nabytého dědictví**, nikoliv v plné výši (nesmí však zamlčet majetek)
- Dlužníci musí **přihlásit a doložit své pohledávky**

RELATIVNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

ZÁVAZKY

- Ze závazku má **věřitel** vůči dlužníku **právo na určité plnění** jako na **pohledávku** a **dlužník** má **povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit**
- Závazek vzniká z:
 - **Smlouvy**
 - **Protiprávního činu**
 - **Z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá**

SMLOUVA

- **Smlouvou projevují strany vůli zřít mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy.**
- Smlouva je uzavřena, **jakmile si strany ujednaly její obsah.** V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah.
- **Každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře,** ledaže jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít

OCHRANA SPOTŘEBITELE

Ust. 1810 a násl. NOZ

- **Široké informační povinnosti podnikatele**, na které musí podnikatel pamatovat v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy
- **Výčet zakázaných ujednání** – ta, jež zakládají významnou nerovnováhu práv či povinností stran v neprospěch spotřebitele. Jsou-li některá z uvedených či jim podobných ustanovení do smlouvy přesto zahrnuta, nevyvolávají žádné právní účinky (jsou pouze zdánlivá), ledaže by se jich spotřebitel sám dovolal

OCHRANA SPOTŘEBITELE

- **Právo spotřebitele odstoupit od smlouvy** - nemusí uvádět, z jakého důvodu; stačí, je-li odstoupení od smlouvy ve stanovené lhůtě odesláno
- **Spotřebitel není povinen** na své náklady podnikateli vnucené zboží vracet (**neobjednal-li si je**), nic platit, ani jej nějakým způsobem vyrozumívát - na spotřebitele se hledí jako na poctivého držitele, má tudíž právo s dodaným zbožím nakládat jako vlastník, zejména si je ponechat, nebo zcizit jiné osobě

DĚKUJI ZA POZORNOST

horinova.anna@seznam.cz